

Miscanthus sacchariflorus (Poaceae) – nowy potencjalnie inwazyjny gatunek na Pogórze Karpackim

Miscanthus sacchariflorus (Maxim.) Hack. (miskant cukrowy) jest wysoką trawą dorastającą do ok. 1,5–2 m. Pochodzi z Azji Wschodniej, rośnie od Syberii, poprzez Chiny po Japonię i Koreę (Koyama 1987; Lee 1997 – obie pozycje za: USDA 2011; SUN i in. 2010). Tworzy rozłogi i ma tendencję do tworzenia rozległych polikormonów, podobnych z pokroju do płatów tworzonych przez nasze trzcinniki (*Calamagrostis* spp.). RUTKOWSKI (1998) podaje, że miskant cukrowy jest trawą rzadko uprawianą w Polsce i rzadko dziczącą. Brak innych publikacji na temat jego dziczenia w literaturze botanicznej, natomiast na forach ogrodniczych (np. „Trawy ekspansywne” 2010) zwraca się uwagę na jego olbrzymią ekspansywność w ogrodzie, w przeciwieństwie do kępkowego miskantu chińskiego *Miscanthus sinensis* Anders.

Także w ogrodzie autora, w Rzepniku (Pogórze Dynowskie), miskant cukrowy jest bardzo ekspansywny i wyrósł po pięciu latach uprawy w kępę o średnicy pięć metrów. Miskant cukrowy i chiński utworzyły spontanicznego mieszańca, większego od gatunków rodzimych, *Miscanthus x giganteus* Greef & Deu., który jest obok specjalnych kultywarów miskantu cukrowego szeroko wykorzystywany jako biopaliwo w Europie (CLIFTON-BROWN i in. 2004), a także w Polsce (JEŻOWSKI 2008). Miskant cukrowy kwitnie jesienią i jego nasiona w warunkach polskich zwykle nie dojrzewają.

Autor artykułu po raz pierwszy zaobserwował dziczenie tego gatunku na Pogórze Karpackim w roku 2006, kiedy na poletku obsianym mieszkanką rodzimych dwuliściennych roślin łąkowych w granicach miasta Krosna spontanicznie pojawił się młody osobnik tego gatunku. Rozrastał się i kwitł pomimo corocznego koszenia łąki w lipcu przez cztery kolejne

lata. Obecnie na łące tej, od dwóch lat po zaprzestaniu koszenia, kępa miskantu ma już ponad trzy metry średnicy. We wrześniu 2010 r., w fazie kwitnienia gatunku, autor zaobserwował następane dwa stanowiska miskantu cukrowego sprawiające wrażenie spontanicznych.

Wydaje się, że mamy do czynienia ze wstępną fazą dziczenia badanego gatunku. Jest to trawa od dawna u nas uprawiana, ale nie powszechnie. Od kilku lat można zaobserwować zwiększenie liczby stanowisk w ogrodach. Z obserwacji autora i z danych z literatury można wywnioskować, że jest to gatunek potencjalnie inwazyjny, tworzący zbite, wysokie polikormony nie dopuszczające innej roślinności zielnej. Dalsze zachowanie się miskantu cukrowego wymaga monitoringu, zwłaszcza że propaguje się jego uprawę jako rośliny energetycznej (MAJTKOWSKA & MAJTKOWSKI 2005; KALEMBASA & MALINOWSKA 2007; JEŻOWSKI 2008). Uprawa taka może być sprzeczna z interesami ochrony przyrody.

Lista spontanicznych stanowisk *Miscanthus sacchariflorus* (w nawiasie podano przynależność do kwadratów ATPOL o boku 2 × 2 km oraz współrzędne geograficzne):

Krosno (Doły Jasielsko Sanockie, FF 0320, N 49°40'32", E 21°46'28"), na żywej łące świeżej, w pobliżu ul. Bieszczadzkiej, kwitnie pomimo corocznego koszenia.

Pułanki, powiat Strzyżów (Pogórze Strzyżowskie, FF 8134, N 49°51'14", E 21°37'14"), kilkumetrowa kępa w przydrożnym rowie między drogą krajową nr 9 a łąką.

Zaborów, pow. Strzyżów (Pogórze Strzyżowskie, FF 7331, N 49°54'44", E 21°49'44"), dwie kilkumetrowe kępy oddalone od siebie o ok. 50 m, między drogą krajową nr 9 a torami kolejowymi, na obrzeżu zarośli wierzbowo-olchowych; mieszkaniec pobliskiego domu nie zauważył aby ktokolwiek sadził tę roślinę lub wyrzucał w tym miejscu odpadki z ogrodu.

Summary. *Miscanthus sacchariflorus* (Poaceae) – a new potentially invasive plant in the Carpathian Foothills. Three spontaneous localities of *Miscanthus sacchariflorus* (Maxim.) Hack. were found in the Carpathian Foothills in the Krosno and Strzyżów area. It grows in roadside ditches on the edges of thickets and woods and in a hay meadow, where it tolerates cutting in early summer. The species is increasingly grown in gardens and can in future become permanently established in semi-natural plant communities or even become invasive due to its vigorous rhizomatous spread. Promoting *Miscanthus* spp. as fuel plants may contrast with nature protection interests.

LITERATURA

- CLIFTON-BROWN J. C., STAMPFL P. F. & JONES M. B. 2004. *Miscanthus* biomass production for energy in Europe and its potential contribution to decreasing fossil fuel carbon emissions. – *Global Change Biology* **10**: 509–518.
- JEŻOWSKI S. 2008. Field traits of six clones of *Miscanthus* in the 3 years following planting in Poland. – *Industrial Crops and Product* **27**: 65–68.
- KALEMBASA D. & MALINOWSKA E. 2007. The influence of waste activated sludge doses on the yield and chemical composition of *Miscanthus sacchariflorus* grass. – *Fragm. Agron.* **24**(93): 113–118
- MAJTKOWSKA G. & MAJTKOWSKI W. 2005. Trawy źródłem energii. Trawy i rośliny motylkowe. <http://www.ihar.edu.pl/img/c062bc0a.pdf>
- RUTKOWSKI L. 1998. Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- SUN Q., LIN Q., YI Z.-L., YANG Z.-R. & ZHOU F.-S. 2010. A taxonomic revision of *Miscanthus* s.l. (Poaceae) from China. – *Bot. J. Linn. Soc.* **164**: 178–220.

Źródła internetowe

Trawy ekspansywne. <http://forumogrodnicze.info/viewtopic.php?f=32&t=13316&start=56>, stan na dzień 25.10.2010

USDA, ARS, National Genetic Resources Program. Germplasm Resources Information Network – (GRIN) [Online Database]. National Germplasm Resources Laboratory, Beltsville, Maryland. <http://www.ars-grin.gov/cgi-bin/npgs/html/taxon.pl?24490>, stan na dzień 17.02.2011

ŁUKASZ ŁUCZAJ, *Zakład Ekotoksykologii, Uniwersytet Rzeszowski, Werynia 502, PL-36-100 Kolbuszowa; e-mail: lukasz.luczaj@interia.pl*

Przyjęto do druku: 24.02.2011 r.